

jena je kvalifikacija in starost učiteljstva. Posebna skrb pa je posvečena onim šolam, ki so po prevratu doživele hude narodnostne isinke, to je v prvi vrsti šolstvo slovaško, podkarpatsko in pa manjšinsko.

Oddelek nemškega šolstva

je stavljal povdarek na razliko med staro in novo šolo. Ima 6 pododdelkov: 1. Spomin J. J. Pestalozzija. 2. Literatura o novi šoli. 3. Matersko šolstvo. 4. Povzdig in razčlenjanje prosvetnih ustanov v podeželski občini. 5. Koncentracija: a) Božič na enorazrednici, b) domoznanstvo v meščanski šoli, c) zdravstvo na meščanski šoli in skrb za zdravje alkoholizma, d) Štifterova hiša v gradu, e) izdelovanje pohištva v Sumavi, f) reka Laba, g) goslarstvo v Hebu. 6. Delovna udruženja v smislu domoznanstva: a) brnske šole, b) jezikovni otok v Jiglavici, c) premogovni kraji na meji Moravske in Slezke, d) Praded, e) Kravarsko, f) Orliske gore, g) Krkonoše, h) Slovaško.

Oddelek madžarskega šolstva

ponazorjuje zaposlitev madžarskega prebivalstva na Slovaškem, v prvi vrsti kmetijstvo, ribarstvo in čebelarstvo. Življenje madžarskega naroda je podano z našivki, kroji, domačo obrtjo itd. Poleg tega so razstavljeni tudi druga dela učencev, pismeni in ročni izdelki, risbe, fotografije šolskih poslopij in pokrajini.

Poljski oddelek

razstavlja zemljevid českoslovaške Šlezije, na katerem so označene vse vrste poljske šole. Zraven so razstavljene fotografije in diapozitivi šolskih poslopij in slik iz šolskega življenja, dela učencev iz posameznih predmetov, izdelki deških in deklinskih ročnih del, ki so jih izgotovili pri literarnih predmetih.

VIII. Glavna skupščina UJU v Mariboru.

Velika udeležba iz vseh krajev države. — Radi Radičeve smrti skrajšan program. — Zaključek že v soboto zvečer.

Letošnja glavna skupščina se je vršila pod vtigom Radičeve smrti. Zagrebško poverjeništvo je že v četrtek brzjavilo drugim poverjeništviom, naj bi se glavna skupščina preložila, a je to bilo nemogoče, ker so bili mnogi delegati iz južnih krajev države že na potu. Radi tega je moral glavni odbor sklepati, kako bi se dalo izvršiti vsaj najvažnejše.

Seja glavnega odbora

se je vršila, kakor je bilo v programu javljeno ob 9. uri dopoldne. Manjkali pa so na seji beograjski in splitski člani glavnega odbora.

Predsednik Petrović se je v uvodnih besedah spominjal smrti velikega voditelja in učitelja hrvatskega naroda Stjepana Radića in omenil, da je ta žalostni dogodek dovedel UJU do tega, da mora glavni odbor sklepati o izpremembi dnevnega reda. V počasenje spomina Radičevega so poslušali člani glavnega odbora predsednikov govor stope in nato vzkliknili: »Slava mu!«

Sklepi glavnega odbora.

Glavni odbor je pričel nato sklepati v koliko naj bi se skrčil program skupščine in katere važnejše zadeve naj bi se rešile. Po kratki debati so se zdelenili na sledenje:

Predsednik naj ima namesto svojega nazivova ob otvoriti skupščine, spominski govor na Radića. — Pokojnikovi rodbini se pošlje iz skupščine sožalna brzjavka, a pogreba se udeleži 10 članska deputacija UJU pod vodstvom tov. Vlade Petrovića. Za ljubljansko poverjeništvo sta bila določena v to deputacijo tov. Lapajne in Kobal.

Te uganke ni bilo mogoče rešiti na delegaciji.

Neki tovariš iz Beograda, ki živi z rodino vred v podstrešju, je prosil organizacijo podpore. Delegacija se je prvi trenutek smejala, a se je potem zresnila. Nekateri so videli politični moment, drugi so videli organizacijskega.

Ne vemo, kako se bo stvar rešila. Posabilo pa smo, da je pismo govorilo o posmanjanju. Ne en sam delegat ni povedaril, naj bi se pomagalo zaradi stiske. Kje je ljubezen do bližnjega? Kam hoče vzgoja, če zavrže svoje temeljne resnice?

Nismo se smejali bedi, a zdi se mi, da smo frivolno govorili o nej.

Veste, kaj je Rotary club? To je organizacija, ki jo imajo zadnja leta po vseh mestih, kjerči je kaj industrijalcev in trgovcev. V teh klubih se shajajo in posvetujejo o svojih stvareh. Namen jim je, dvingniti izobrazbo in sposobnost industrijskega in trgovskega sveta. Torej nekaki samoizobraževalni krožki!

Kako bi mi pognali idejo takega Rotary kluba, če bi imeli ona sredstva, ki jih imajo industrijalci in trgovci!

Družboslovje pravi, da v družbi ni miru. Načelu konservativizma se upira načelo napredka, progresa. Zato pa: panta rei — vse teče! Z drugo besedo: razvoj gre svojo pot in se ne meni za one, ki bi radi ustavili kolesje.

Samo pri nas ne bi smeli imeti napredka. Kolovozi naše organizacije so tako izredno dobrati, da so vozili po njih zelo uspešno že pred petdesetimi leti. Ni to neoporenken dokaz njih vrlin?

Ali pa je treba stisniti nekoliko zavore, ker učiteljstvo že itak vidi za petdeset let

razstavlja šolsko opravo, posebno različne vrste in tipe šolskih klopi, ki se izdelujejo na Češkem. V paviljonu so nameščeni trije projekcijski aparati, ki kažejo slike iz vseh panog narodnega šolstva vseh narodov, ki žive v češki republiki, prav tako tudi slike iz zdravstvenega in socialnega skrbstva za mladino. Ker pa se življenje po sedanjih šolah ne da zadostno ponazoriti le izdelki učencev, zato je prisložil na pomoč moderni film, ki je ovekovečil pomembne scene iz šolskega življenja in ki se na razstavi tudi predvaja. Prvi film pokazuje vpliv J. A. Komenskega na razvoj českoslovaškega šolstva. Uvod prikazuje ločitev Komenskega od svoje domovine, njegovo prerokbo o samostojnosti češkega naroda, prizore iz stare šole, prizore iz sedanje šole materske, osnovne in meščanske, pouk v raznih predmetih, pouk v prirodi, izprehode, obiske industrijskih naprav. Drugi film kaže osnovne in meščanske šole nemške in konča s proslavijo spomina J. J. Pestalozzija. Tem sledi prizori iz poljskih in madžarskih šol. Tretji film nas pouči o delovanju družbe za proučevanje otrok in nam ponazoriti skrb za mladino s telesnimi in duševnimi napakami.

Šolstvo glavnega mesta Prage ima svojo posebno razstavo, ki je nameščena v pritličju paviljona praškega. Prav tako imajo brnske šole svojo posebno razstavo v prvem nadstropju brnskega paviljona. Ta razstava ima najlepše izdelke učencev in obenem najvzorno opremo vseh vrst šol.

Solski vrt

je vzorno urejen in obdelan na ploski 15 arov s 15 oddelki in se nahaja zraven paviljona za stavbarstvo in v sosesčini vrtnarske razstave.

Delegati načela

Delegati naj se zberejo ob 15. uri v zborovalni dvorani, da izvolijo odseke, a glavna skupščina se vrši ob 17. uri.

Skupščina naj izvoli sledeče odseke: izvestajni, budgetni, odsek za predlage in odsek za pravila.

Referati, ki bi morali biti prečitani na skupščini, bodo objavljeni v »Učitelju«.

Skupščina naj sklepa le o predlogih odsekov.

Ker je bila podpredsednica UJU Jelisava Vavru na zahtevo ministrstva za trgovino brez vzroka premeščena iz Zagreba v Karlovac je sprejel glavni odbor resolucijo, ki v njej naproša ministrstvo za zopetno nameščenje J. Vavre v Zagrebu.

Nadaljnja razprava.

Glede resolucije, ki je bila sprejeta na pokrajinski skupščini v Celju z ozirom na spremembo pravil, se je razvila živahnata razprava in ni manjkalo tudi očitkov na račun ljubljanskega poverjeništva, ki zahteva v resoluciji popolno avtonomijo posameznih poverjeništev.

Razpravljalo se je tudi o poročilu in je več članov glavnega odbora grajalo dejstvo, da je bilo isto razpolano na poverjeništva še tik pred skupščino, radi česar ni mogoče, da bi se posamezni delegati natančneje seznamili z njegovim vsebino.

Glavna skupščina.

Vsi vlaki, ki so prihajali v soboto v Maribor, posebno oni iz Beograda, Zagreba in Ljubljane, so pripeljali veliko število udeležencev glavne skupščine in pred poslopjem Union je postajalo čedalje živahnejše. Popol-

najprej! Tako je dejal eden izmed nas in sebi bomo vendar verjeli!

Farizeji so stopili pred Krista in mu dejali: Učenek! Povej, ali se sme dajati davek? Mislimi pa so: če bo potrdil, se bo zameril Izraelcem, če bo odsvetoval, si bo nakopal na glavo Rimljane.

Vprašanje, je li sociologija socializem, je rešeno danes tudi že v Patagoniji. Boditi pa vpliv temu pripravljen, da te kdo sreča in vpraša: Prijatelj! Povej mi, ali ni socializem sociologija?

Marx in Engels nista samo agitatorja, ampak sta tudi sociologa. Trdita, da se človeška družba razvija predvsem na podlagi gospodarskega življenja. Oba sta intrinski materialisti.

Vodstvo našega stanovskega, samoizobraževalnega dela ni imenovanih dveh učenc, nujakov niti omenilo v teknu enega leta. Pač pa je priporočalo vrsto družboslovcov in njih knjig, ki so imenovanima diametralno nasprotna.

Načelo izvoženih kolovozov pravi, da ni potrebno niti to. Ekstremi se dotikajo!

Gentlemenstvo!

To besedo smo čuli na skupščini iz vrst enega naših prvih mož. Pokazalo se je kmalu, kako malo jo poznamo. Pred vsakim bi imeli več respektka, kot pred lastnim tovarišem. Nikomur ne bi očitali, kar si upamočit med seboj. Očitki, žalitve in vse kar pavšalno, brez premisleka in brez dokazov! Kaj zato, če napravljamo krivico?

Primitivna dostojnost, olika in gentlemenstvo še ni eno in isto. A če so naše vrste še daleč od gentlemenstva, imemo vsaj oliko in nekoliko razsodnosti! Olika in razsodnost dokazujeta namreč včasih tudi nekoliko izobraženosti.

Ali pa je treba stisniti nekoliko zavore, ker učiteljstvo že itak vidi za petdeset let

dne se je zbral v zborovalni dvorani nad 1200 udeležencev iz vseh krajev naše domovine, ki so zasedli povečani galerije, kajti v dvorano so imeli vstop le pooblaščeni deležati.

Verifikacija pooblastil.

Že pred 15. uro so začeli tajniki posameznih poverjeništev pregledovati pooblastila posameznih delegatov in ob otvoriti glavne skupščine je bilo ugotovljeno, da se je izdeležilo 136 društva z 280 delegati. Ker je pa prispelo mnogo delegatov šele s popoldanskimi vlaki, so se mogli isti udeležiti skupščine šele, ko je bila ponovno otvorjena ob 17. uri in je bilo tedaj navzočih nad 500 delegatov.

Otvoritev glavne skupščine.

Ker se je pregledovanje pooblastil vlekle, je mogel predsednik tov. Petrović otvoriti glavno skupščino šele ob 16. Ze ob prvih besedah predsednika je pričela opozicija motiti njegov govor z ostrimi medkljici. Že je izgledalo, da se bo vršila skupščina na isti žalosten način kot v Skoplju, kjer je opozicija s svojim nastopom preprečila vse resno delo. — Toda ko je tov. Petrović omenil smrt Stjepana Radića, so burni medkljici utihnili in vsi prisotni so stope poslušali

govor predsednika.

Tov. Petrović je takoj v začetku omenil, da zagrebško poverjeništvo ni imelo pokrajinske skupščine radi velike žalosti, ki je bila prizadeta hrvatskemu narodu s smrtjo Stjepana Radića. Toda žalost Hrvatov je tudi naša žalost, ker je bil z Radićem položen v grob učitelj in voditelj vsega kmetstva ljudstva v naši domovini. On je dobro poznal kmeta, a poznal je tudi svoj narod. — »Slava!

Sozialna brzjavka Radićevi rodbini.

Skupščina je nato sprejela predlog, naj se pošlje rodbini pokojnega Stj. Radića sedeža brzjavke: Glavna letna skupščina UJU dne 11. avgusta v Mariboru Vam izreka v globoki žalosti nad nesrečo, ki je zadela Vas in vse jugoslovenski narod s smrtjo velikega patriota in prosvetitelja, bivšega ministra prosvete Stjepana Radića, globoko sožalje, neumrljivemu pokojniku pa največje priznanje in spoštovanje. Hvala v slava Stjepanu Radiću. — Predsednik UJU Vlado Petrović.

Volitev odsekov in zapisnikarjev.

Pred volitvami posameznih odsekov je bila prečitana tudi pozdravna brzjavka, ki je bila poslana Nj. V. Kralju in jo je skupščina z velikim odobravanjem soglasno sprejela.

Predsednik je nato prečital imena delegatov, ki jih je glavni odbor predlagal v posamezne odseke. Skupščina je predlog sprejela in ko so bili izvoljeni še zapisnikarji in overovateli zapisnika, ki je predsednik pozval odseke, naj prično s svojim delom in prekinil skupščino.

Nadaljni potek skupščine.

Ob 17. se je zopet začelo prekinjeno zborovanje. Prvi je poročal v imenu odseka za pravila tov. Škavč in predlagal, da se stavi debata o spremembah pravil z dnevnega reda. Njegov predlog je bil soglasno sprejet. — Odsek za proračun je sprejel z vsemi glasovi proti enemu predlogu, naj se članarina zniža ob 15 na 10 Din, a proračun naj se objavi vsaj 1 mesec pred skupščino v »Narodni prosveti«.

Glede nabiranja za Jugoslovenski Džački dom je bil odsek za proračun mnenja, naj se organizira zbirka prostovoljnih prispevkov po vseh poverjeništvih in društvinah in naj se prispevki za istega ne vnašajo v redno članarino.

Vsi predlogi tega odseka so bili soglasno sprejeti.

JOSIP DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

II. razred.

Se mese: Kočica; škrab; kalica; koliko semen je skalilo od 100 zrn; katero seme ima več ali manj škraba; od katerega semena dobiči več hrane; katera kal daje časa jemlje hrano iz semena; kje postane list zelen; koliko kaleničnih listov ima vsako seme; od količini rastlinica potem hrano; čistilnik za se mese; od dobrega semena dobro seme.

R a d o d a r n o s t: Revežu so dali seme za setev; pomagali so pri setvi in saditvi; zoralni so mu; trdostrenost.

K u n c i: Po hlevu; po vrtu; v zabojih; v kunčjih hlevkih; najboljši zrak; največ prostora; vrste kuncov po velikosti, ušesih in barvi; hrana; goli mladiči; dobra mati; mokra trava; napetost; trava iz mokrih travnikov; metljavost; psi in mačke; teža; cena; korist; nežnost; usmiljenje; ljubezen